

REVIJA

INTERVIEW ANTONIO NUIĆ
vodeći režiser mlade generacije

Snimio sam prvi pravi film o Hercegovcima

Režiser filma "Kenjac", koji je, iako su mu izmakle glavne nagrade, bio najveće iznenađenje Festivala u Puli, samo za Globus govori kako je snimio priču koja se bavi hercegovačkim društvom "iznutra"

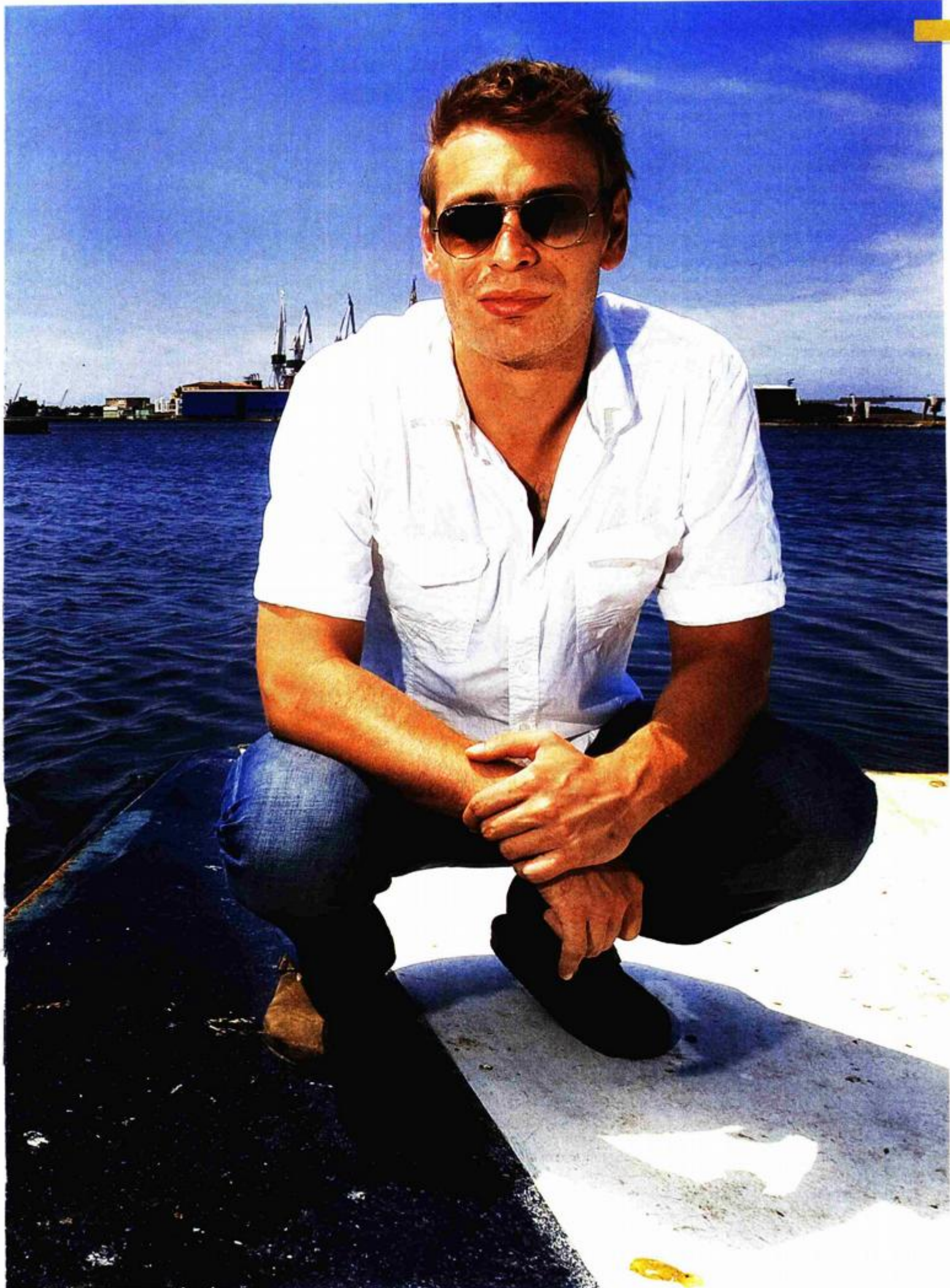
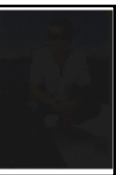
RAZGOVARAO: **NENAD POLIMAC**
nenad.polimac@epi.hr

SNIMKE: **ROBERTO ORLIĆ**

HUMOR U FILMU
Hercegovački je humor na razini Montyja Pythona, potpuno pomaknut, kaže Nuić

Ovogodišnji pulski festival potvrdio je da su "Metastaze" Branka Schmidta izvrstan izdanak hrvatske kinematografije, ali je predstavio i jedan novi, podjednako važan film – "Kenjca" Antonia Nuića, rođenog Sarajlije koji je početkom

rata u Bosni završio u Zagrebu, gdje je i diplomirao režiju na Akademiji dramske umjetnosti, a na pulskom festivalu 2006. godine pobrao je sve glavne Zlatne arene za svoj cjelovečernji prvijenac "Sve džaba". "Kenjac" u Puli nije bio tako uspješan – no to je više bilo zbog križaljke festivalskog žirija: ipak je dobio tri Zlatne arene i nagradu filmskih kritičara Oktavijan za najbolji film, no pravednije bi bilo da »

31/07/2009

GLASNIK

47

REVIJA INTERVIEW: ANTONIO NUIĆ

» su mu pripale i sve glumačke nagrade (kako glavne tako i sporedne), jer njegovim protagonistima naprosto nije bilo premca na festivalu. "Kenjac" će sredinom narednog mjeseca otvoriti regionalni program Sarajevo film festivala, nakon čega će na međunarodni festival u Rotterdamu. U hrvatskim će se kinima naći već u rujnu.

Emocionalno snažno

Kenjac u hercegovačkom dijalektu znači magarac, a ta životinja igrom je slučaja privremeno završila u kući Ante (Ljubo Kapor) i njegove supruge Ljube (Asja Jovanović), iako je gazda ne kani dugo držati, čekajući zainteresiranog kupca. U posjet iz Zagreba dolaze im nećak Boro (Nebojša Glogovac) i njegova supruga Jasna (Nataša Janjić) sa sinom Lukom (Roko Roglić). Boro ne želi kod svoga oca Paška (Tonko Lonza), jer već s njim godinama ne razgovara, a i njegovi odnosi s Jasnom daleko su od idealnih. Upravo u jeku operacije Oluja iz Sarajeva je prvi put izišao Borin brat Pero (Emir Hadžihafizbegović), invalid nakon što ga je pogodio geler u kičmu, koji tjera Boru da se napokon suoči s ocem, ali i da se prestane svadati s Jasnom. Završna konfrontacija rezultira iznimno dojmljivom obiteljskom melodramom, jednim od emocionalno naj-snažnijih hrvatskih filmova u posljednja dva desetljeća.

Radnja filma odigrava se u hercegovačkom mjestu Drinovci, u okolici kojeg je nedavno Branimir Glavaš, bjegunac pred hrvatskim zakonom, potražio pribežište. Zanimalo me zašto je Nuić tamo situirao svoj film.

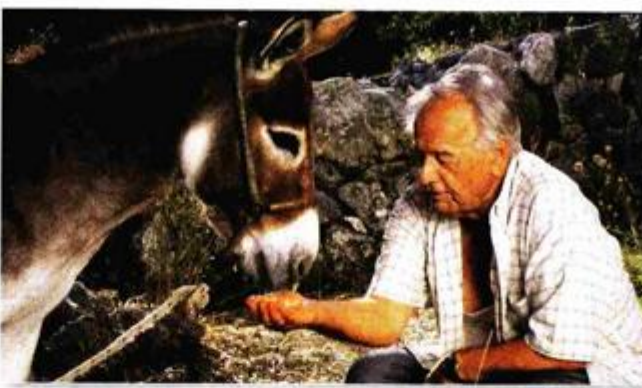
- Moj otac je iz Drinovaca i otamo je došao u Sarajevo u srednju školu. A.B. Šimić je iz Drinovaca, fra Andeo Nuić - autor "Molitvenika" - u nekom je odnosu s našim obiteljskim stablom, fra Paško Buconjić. Puno je fratara otamo, u svakoj je obitelji bio bar jedan. Drinovci se ne uklapaju u tipičnu sliku hercegovačkog sela s puno ustaša, tamo ih skoro nije bilo, ali je bilo fratara koji su stradali u poratnim čistkama. I moj stric je bio fratar.

■ **Jeste li u Drinovcima i snimali? Koliko je to mjesto veliko?**

- Samo manji dio filma koji se događa oko jezera, najvažnije lokacije za radnju. Budući da je vrijeme radnje tijekom Oluje, Drinovci su se nakon toga jako promijenili. Kuće su drukčije, tamo sada postoje četiri tvornice, vlada poduzetnički duh. Ima oko dvije-tri tisuće stanovnika.

■ **"Sve džaba" ste mogli snimati dugo i imati puno glumačkih proba, jer ste snimali na HD videokameri. U "Kenjcu" ste koristili 35mm kameru što vas je znatno limitiralo...**

- Ovaj je scenarij puno definiraniji, glumci su izabrani točno po liku koji tumače, tako da moram priznati da sam bio vrlo

GLAVNI LIK Ljubo Kapor glumi Antu iz Drinovaca, čuvara magarca koji je i "glavni lik", a Nataša Janjić ženu njegova nećaka Bore

Hercegovina je Mediteran bez mora: da nema Biokova i Mosora, Hercegovci bi bili potpuno drugačiji BARJERA

zadovoljan što su oni u 95 posto slučajeva točno znali što treba napraviti. Uopće se nisam namučio u radu s njima. Sve su to vrhunski glumci s golemim iskustvom. Od ideje pa do završenog filma prošle su samo tri godine što je s obzirom na naše uvjete rada izvanredno kratko.

■ **Ipak, film se doima puno spektakularnije nego "Sve džaba", i to ne samo zahvaljujući izvanrednoj kameri Mirka Pivčevića. Koliko je "Kenjac" koštao?**

- S postprodukcijom oko 750 tisuća eura.

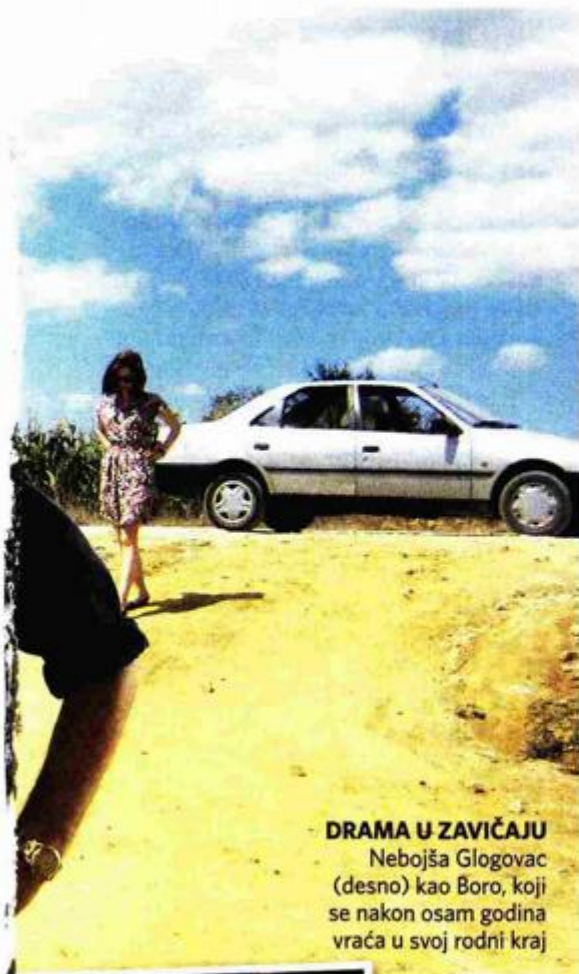
■ **Pa to je gotovo isto kao i "Sve džaba".**

- "Kenjac" je nešto malo skuplji. Ali ništa ne bi bilo tako da Jozo Patljak iz Alka filma nije u Zagreb doveo opremu za digitalnu obradu slike kakve nema nigdje u regiji, sve do Beča ili Münchena.

Izvrzni Lonza

■ **Najteža je scena u filmu - pretpostavljam - konačno sučeljavanje između oca i sina koje igraju Tonko Lonza i Glogovac. Je li to snimljeno "od šuba"?**

- To mi je bio najstrašnji dan u životu. Ujutro, uoči snimanja, mislio sam da ću umrijeti od nervoze. Ja tu kao redatelj nisam mogao bogzna što napraviti. Samo postaviti kameru i pustiti glumce da obave svoj posao. Ako se to obavi korektno, rutinski, to neće funkcionirati, ja neću imati film. I tada sam shvatio da sam zbilja lud

DRAMA U ZAVIČAJU
 Nebojša Glogovac (desno) kao Boro, koji se nakon osam godina vraća u svoj rodni kraj

BRAT IZ SARAJEVA Emir Hadžihafizbegović glumi Borina brata invalida, koji ga u završnoj sceni tjera da se suoči s ocem

IZBOR GLAVNOG GLUMCA

GLOGOVAC IZGLEDA TOČNO KAO MOJ LIK

A FILM BY ANTONIO NUJČIĆ | FILM ANTONIJA NUJČIĆA

DONKEY

□ **Važan ste potez povukli kada ste glavnu ulogu povjerali srpskom glumcu Nebojši Glogovcu. Film se zahvaljujući njemu doima kao međunarodna produkcija...**

- Glogovca sam upoznao 2006. na Sarajevu film festivalu, na kojem sam bio s filmom "Sve džaba", a već sam imao dovršen scenarij za "Kenjca". Glogovca sam gledao ranije u filmovima i meni je on svjetska gubica. Pomoglo je i to što je i on Hercegovac, obitelj mu je iz Istočne Hercegovine. Točno je izgledao tako kao što sam zamišljao taj lik. Ako želiš raditi film s hrvatskim glumcima, to je dosta uska baza. Imamo sjajnih glumaca, ali nisu oni za sve uloge. Ne mogu ignorirati glumce iz Bosne i Srbije, pogotovo ako se snalaze s hrvatskim jezikom.

■ **Je li u prvoj verziji scenarija magarac imao malo aktivniju ulogu?**

- Da, ali kako smo stvari privodili kraju, shvatili smo da je bolje da on bude neka vrsta ispovjednika protagonistima, metafora njihove tvrdoglavosti. Da svi sve mogu reći kenjcu, ali ništa od toga jedni drugima. Tomislav Radić me upozorio da je s magarcima strašno lako raditi, da je to vrlo inteligentna životinja: samo mu pokažeš što treba, i on to izvede. Samo smo ga jednom naljutili, jednu noć smo ga prerano probudili, i onda je čitavo vrijeme "štrajkao".

■ **Davno nisam gledao tako patrijarhalan film. Je li vas bilo strah da vas ne proglašez konzervativcem?**

- Zapadna Hercegovina je zemlja lažnog patrijarhata. U društvenom životu dominiraju muškarci, ali u kući žena drži sve konce, ona se brine za djecu i kontrolira domaćinstvo. Inspiracija za lik tetke Ljube, koju igra Asja Jovanović, moja je strina Ljube, koja je prošla toliko obiteljskih tragedija, a ipak je nakon svega ostala čvrsta i snažna. Nadljudski je koliko te žene mogu trpjeti.

■ **Druga najvažnija scena je razgovor tetke Ljube i Borine supruge Jasne, koju igra Nataša Janjić, i tijekom kojeg doznajemo vitalne informacije po radnju i motive likova...**

- Tetka Ljuba je dotad lik iz drugog plana koji u toj sceni prelazi u prvi. Ona jedina zna što se dogodilo s Paškovom suprugom, a njezinom sestrom, i zašto otac i sin više ne razgovaraju. Već smo na probama imali izvanredne rezultate, što se ponovilo i na snimanju. Tu se pokazala moć hercegovačkih žena koje su spremne progovoriti o onome o čemu muškarci nisu u stanju. Važan je i kontrast Jasne, moderne urbane žene, koja ne želi šutjeti ni o čemu, želi po svaku cijenu istjerati stvari na čistac, dok je Ljube spremna preuzeti i krivnju na sebe, jer to na neki način predstavlja njezinu superiornost. Smiješna strana te patrijarhalnosti je što Ljubin suprug - Ljubo "Kiki" Kapor - stalno nešto od nje skriva, a ona čitavo vrijeme točno zna gdje se to nalazi. Muškarac se zapravo ponaša kao žensko i obrnuto.

Projekti vezani za Zagreb

■ **Namjeravate li se opet u svojim filmovima vraćati u to podneblje?**

- Trenutno imam projekte koji su urbani i imaju veze sa Zagrebom, ali taj svijet me itekako fascinira i ne isključujem mogućnost da mu se ponovno vratim. Postoji stereotipno mišljenje koje se proširilo o tim ljudima u Hrvatskoj devedesetih, no kad odete dolje i razgovarate s tim ljudima, vidite da tamo ima toliko raznovrsnih, nevjerojatnih karaktera. Suprotno konvenciji da su Hercegovci veliki vjernici, jedan mi je čovjek pričao o svom odnosu prema religioznosti. Njemu je odlazak u crkvu nešto što je navika, jer svi to tako rade, i zato što ničega drugoga nema, ali on u tome >>

što sam sve karte stavio na tu jednu jedinu scenu. Razmišljao sam što da napravim, kako da ih motiviram ako ne bude ispalo dobro, no nisam našao odgovor. Međutim, napravili smo samo nekoliko repeticija i sve je ispalo izvrsno.

■ **Jesu li tu pomogle glumačke probe?**

- Problem je bio u tome što je Glogovac na kratko navraćao iz Beograda, a ja stvari nikad nisam tjerao do kraja, u strahu da mi se previše ne ispucaju i ne ostave ništa za samo snimanje. Profesor Lonza je imao neke blokade prema rečenicama koje izgovara, no uvjerio sam ga da je takav lik koji tumači. Meni je nevjerovatno da on nije više igrao u filmovima, da vlada predrasuda kako je on prvenstveno kazališni glumac. Lonza izvanredno izgleda, ima virtuoznu glumačku tehniku i s malo poteza u stanju je napraviti ono što drugima izgleda

Tomislav Radić upozorio me da je s magarcima lako raditi: samo mu kažeš što treba i on to izvede "GLUMAC"

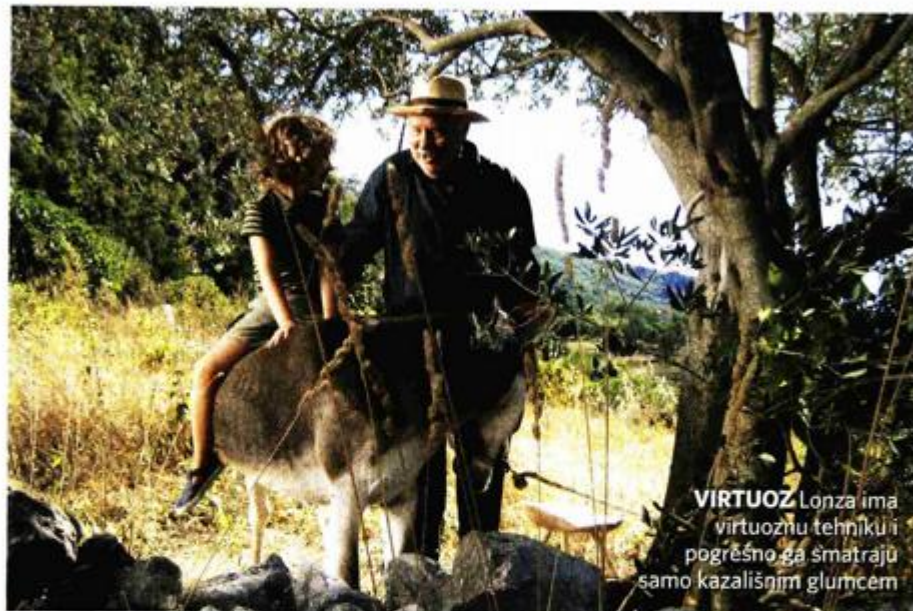
nesavladivo. Nadam se da ovim filmom započinje njegova druga mladost.

■ **Scena izvanredno funkcionira, jer se doima kao da je dugo uvježbavana. Na takvim scenama Mike Leigh zasniva svoje filmove, samo što njegovi glumci probaju i po šest mjeseci...**

- Mike Leigh ima bar pet-šest takvih scena u svojim filmovima. Ako bih se natjerao da ustvrdim tko mi je najdraži redatelj, bio bi to upravo on. No, problem je što ih ima previše, pa ću se uzdržati od konačnog suda.

REVIJA INTERVIEW: ANTONIO NUIĆ

VIRTUOZ Lonza ima virtuosnu tehniku i pogrešno ga smatraju samo kazališnim glumcem

Ne znam zašto je Tonko Lonza tako malo na filmu: nadam se da je ovo njegova druga mladost — LONZA

» uopće ne uživa niti to smatra neophodnim. Ili, recimo, tijekom priprema, jedan me rođak pitao treba li mi netko "gangati" u filmu. Rekao sam mu da nije neophodno, ali možda bi mogao u nekoj sceni u kavani. On je odmah okrenuo mobitel i nazvao nekoga: "Evo, možete gangati u filmu, a neće vas to puno ni koštati." Ispalo je da su oni nama bili spremni platiti da nastupe pred kamerama, a ne mi njima. Hercegovački je humor na razini Montyja Pythona, potpuno pomaknut. Kad Hercegovac pretjeruje, on pretjeruje 300 posto, time se prikrivaju razne nesigurnosti, tako da to prelazi u autoironiju, to nije hvalisavost. Još nešto o Hercegovcima – Hrvatska je mediteranska zemlja. Kako je napisao Predrag Matvejević u "Mediteranskom brevijaru", "Mediteran je do tamo dokud se čuje rika kenjca i raste maslina". Hercegovina je zaleđe Mediterana, Mediteran bez mora. Da nema tih planina, Biokova i Mosora, Hercegovci bi bili potpuno drugačiji ljudi, ovako su nekako tvrdi,

drukčiji. Sindrom žaljenja za morem dosta određuje te ljude.

■ **Zapravo je "Kenjac" nakon dugo vremena prvi pravi film o Hercegovcima...**

- Način na koji su Hercegovci prikazani u našim filmovima, to je čista katastrofa, to je nakaradno. Korumpirani biznismeni u Zagrebu i tako to. No, nitko od tih filmaša nikad nije bio u Hercegovini. A sumnjivih tipova u Zagrebu imaš i iz svih drugih mogućih slojeva i nacionalnog podrijetla. Tko god ode u Hercegovinu, može se uvjeriti da su to izrazito gostoljubivi ljudi, dobri, na neki čudan način iskreni. Bez njihove pomoći na "setu" – u Imotskoj krajini i Poljičkoj republici gdje smo snimali film – teško da bismo postigli tako dobar rezultat. Taj kraj nije samo dao A. B. Šimića – koji mi je omiljeni pjesnik – nego i Tina Ujevića, otamo su Kuvačići i Ivaniševići. Ovaj je film nastojao pokazati kakvi su ljudi koji tamo žive zapravo.

POVIJESNI KONTEKST

ZAŠTO SE FILM ZBIVA U VRIJEME AKCIJE OLUJA

□ **Zašto je film situiran u doba Oluje?**

- Zato što se anegdota koja je inspirirala film tada dogodila. U to doba je postojala grupa trgovaca koja je kupovala magarce po Dalmaciji i Hercegovini i preprodavala ih u Italiju zbog mesa. Boro Pandžić, čovjek koji mi je uređivao stan, ispričao mi je kako je njegov tetak dobio novce da se brine za magarca neke žene i zatim ga preprodao upravo tim trgovcima. Pregovaranje je trajalo čitavo popodne, a bilo je na-

vodno nevjerovatno jer se vodilo između dva velika lukavca. Nešto od toga je u filmu, ali ono što se dogodilo u životu bilo je puno luđe.

□ **Oluja ima i druge konotacije. No u filmu povijesni događaj manje je važan od intimne drame...**

- Povijesne događaje pratiš krajičkom oka, a više te okupira ono što se događa oko tebe. Svakom je njegova muka ipak najteža.